

MESTO ZVANÉ ZMÄTOK

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Zj 17,1.2.15; Zj 18,1–4; Zj 17,4–6; Mat 16,18; Jer 50,33–38; Ž 115,4–8.

ÚVODNÝ TEXT

Budú bojovať proti Baránkovi, ale Baránok nad nimi zvíťazí, lebo on je Pán pánov a Kráľ kráľov; tí, čo sú s ním, sú povolání, vyvolení a verní. (Zj 17,14)

Téma veľkého sporu je v knihe Zjavenie zhrnutá symbolikou dvoch žien, z ktorých jedna je odetá slnkom (Zjavenie 12) a druhá je odetá do purpuru a šarlátu (Zjavenie 17).

Pozoruhodný symbol ženy odetej slnkom v oslnivej sláve Krista sa nachádza v Zjavení 12. Je verná svojmu pravému milencovi, Ježišovi. Nie je poškrvnená skazou falošného učenia. V celej Biblii čistá žena predstavuje Ježišovu nevestu alebo pravú cirkev. V texte Jer 6,2 prorok hovorí o dcére Siona ako o „krásnej a rozkošnej“ (Roh). Jeremiáš používa výraz „dcéra Siona“ alebo obraz vernej ženy na opis Božieho ľudu. (Pozri tiež Ef 5,25–32 a Oz 2,20.)

Naproti tomu Biblia prirovnáva odpadnutie od viery k smilstvu a cudzoložstvu (Jak 4,4). Keď Ezechiel hovorí o vzbure a nevernosti Izraela, narieka: „Oj, cudzoložná žena! Miesto svojho muža berie cudzích!“ (Ezech 16,32; Roh)

Tento týždeň budeme študovať, čo symbolizujú spomínané ženy zo Zjavenia a hlbšie preskúmame konflikt medzi pravdou a omylom.

OSNOVA LEKCIE

V tejto lekcii sa dostávame k posolstvu druhého anjela: „Padol, padol ten veľký Babylon, ktorý opájal všetky národy vínom vášne svojho smilstva.“ (Zj 14,8) Na základe skutočnosti, že v biblických jazykoch je Babylon (rovnako ako Jeruzalem) ženského rodu, je v knihe Zjavenie tento symbolický „Babylon“ prirovnaný k nevernej žene, ktorá na neveru zvädza aj ostatných. Aký význam má tento obraz pre nás v dnešnej dobe?

- Zj 14,8; Zj 17,1.2: Boží ľud kontra Babylon – nevesta kontra neviestka (nedeľa)
- Zj 18,1–5: Babylon – ponúka svetu klam a podvod (pondelok)
- Zj 17,4–6: Babylon – falošné náboženstvo (utorok)
- Zj 17,14: Babylon – boj proti Baránkovi (streda)
- Jer 50,33–38: Babylon a modloslužba (štvrtok)

DVA PROTICHODNÉ SYSTÉMY

Za ním nasledoval iný, druhý anjel, ktorý volal: „Padol, padol ten veľký Babylon, ktorý opájal všetky národy vínom vášne svojho smilstva.“ (Zj 14,8)

1 Prišiel jeden zo siedmich anjelov, ktorí mali sedem čiaš, a prehovoril ku mne takto: „Pod', ukážem ti súd nad veľkou neviestkou, ktorá sedí na mnohých vodách, ²s ktorou smilnili králi zeme a obyvatelia zeme sa opíjali vínom jej smilstva.“ (Zj 17,1.2)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Prečítaj si texty Zj 12,17 a Zj 17,14. Ako je opísaná Božia cirkev a aká je sata-nova reakcia na ňu?

Počas storočí mal Boh vždy ľudí, ktorí mu boli verní. Zjavenie 12,17 opisuje ich vernosť ako tých, ktorí „zachovávajú Božie prikázania“ a tiež takých, ktorí sú „povolani, vyvoleni a verní“ (Zj 17,14).

Uvažuj o úvodných textoch (Zj 14,8 a Zj 17,1.2). Aké vyhlásenie urobil druhý z troch anjelov v súvislosti s Babylonom? Čím si Babylon vyslužil takýto výrok?

Ján napísal knihu Zjavenie na konci prvého storočia. V tom čase bolo staroveké mesto Babylon len hromadou ruín. Keď Ján zapisoval posolstvo knihy Zjavenia, reálne mesto Babylon bolo zničené viac ako niekoľko storočí.

V Zjavení sa staroveké mesto Babylon považuje za typ či symbol určitej entity na konci času. V prorockých Zjavenia predstavuje Babylon falošný náboženský systém, ktorý svojou podstatou pripomína vlastnosti starozmluvného Babylona. Princípy, ktoré viedli staroveký Babylon, budú základnou štruktúrou moderného, duchovného Babylona.

V texte Zj 17,1–6 žena oblečená do purpuru a šarlátu putuje krajinou času. Táto žena sedí na šarlátovej šelme. Biblia ju nazýva neviestka (smilnica). Opustila svojho pravého milenca, Ježiša Krista. Apoštol Ján názorne zobrazuje odpadlícky náboženský systém, ktorý má vo svete mocný vplyv. Za zmienku stojí vyjadrenie, že s touto neviestkou, „smilnili králi zeme a obyvatelia zeme sa opíjali vínom jej smilstva“ (Zj 17,2). Smilnili? Ide o symbol falošného učenia, falošnej doktríny a praxe. Opíjali sa? V Pásme ide vždy o negatívne hodnotenie.

APLIKÁCIA ■ Táto moc negatívne ovplyvnila vodcov aj obyčajných ľudí. Aká je naša jediná ochrana? (Prečítaj si Ef 6,10–18.)

VÍNO HNEVU

¹Potom som videl zostupovať z neba iného anjela, ktorý mal veľkú moc. Jeho slávou sa rozžiarila zem. ²I zvolal mohutným hlasom: „Padol, padol veľký Babylon a stal sa príbytkom démonov, skrýšou všetkých nečistých duchov, skrýšou všetkých nečistých vtákov, skrýšou všetkej nečistej a nenávidenej zveri, ³lebo všetky národy pili z vína vášne smilstva tej neviestky a králi zeme s ňou smilnili a kupci zeme zbohatli z moci jej zhýralého prepychu.“ ⁴A počul som iný hlas volať z neba: „Vyjdí z neho, ľud môj, aby ste nemali účasť na jeho hriechoch a nedostalo sa vám z jeho rán, ⁵lebo jeho hriechy sa nahromadili až po nebo a Boh sa rozepamätal na jeho neprávosti.“ (Zj 18,1–5)

Prečítaj si Zj 17,1.2.15 a Zj 18,1–5. Aký je vplyv Babylona? Aké výzvy zaznievajú v tejto súvislosti?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Odpadlícky náboženský systém má medzinárodný vplyv a svojimi podvodmi ovplyvňuje ľudí na celom svete. Satan je rozzúrený, že evanjelium sa bude hlásať každému „národu, kmeňu, jazyku a ľudu“ a „toto evanjelium o kráľovstve sa bude hlásať po celom svete“, takže používa všetky možné podvody, aby zaujal a ovplyvnil mysle „obyvateľov zeme“ (Zj 14,6; Mat 24,14; Zj 17,2).

Zjavenie 17,2 pokračuje vo vysvetľovaní tajomstva veľkého Babylona. Vyhlasuje, že s neviestkou „smilnili“ králi zeme. Čo je smilstvo? Je to nezákonný zväzok. V odpadlickom náboženskom systéme to znamená spájanie sa so štátom. V pravom náboženskom systéme je cirkev zjednotená s Ježišom Kristom. Odpadlicke náboženstvo hľadá moc a autoritu u politických vodcov. Usiluje sa, aby štát presadzoval jeho nariadenia. Namiesto čerpania sily od Ježiša ako svojej skutočnej hlavy hľadá podporu štátu.

Zjavenie 17,2 pokračuje v dramatickej výpovedi: „obyvatelia zeme sa opíjali vínom jej smilstva“. Symbolika čistej hroznovej šťavy sa používa v celej Novej zmluve na znázornenie nepoškvrnenej, čistej krvi Krista vyliatej na kríži za našu spásu (Mat 26,27–29). V Luk 22,20 Ježiš hovorí: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás.“ Keď je čisté, nové víno evanjelia pokrivené a učenie Božieho slova je nahradené učením ľudských náboženských vodcov, stáva sa „vínom smilstva“. (Pozri aj Mat 15,9.)

Všimnime si tiež, že Boh povoláva svoj ľud z Babylona. Inými slovami, bez ohľadu na to, aký je systém skazený a zlý, jeho dosah je taký široký, že jeho súčasťou sú – aspoň na určitý čas – aj Jeho verní, ktorých Boh nazýva aj „môj ľud“ (Zj 18,4). Napokon však nastáva čas, keď ich Boh povolá z tohto skazeného a hriešneho systému, ktorý je pre svoju skazenosť blízko pádu. Nečudo, ved' je „príbytkom démonov, skrýšou všetkých nečistých duchov, skrýšou všetkých nečistých vtákov, skrýšou všetkej nečistej a nenávidenej zveri“ (Zj 18,2).

- Akú úlohu majú tí, ktorí ohlasujú posolstvo troch anjelov? Ako sa v ich živote prakticky prejavuje Božie povolanie, aby vyzvali Jeho „môj ľud“ na odchod z Babylona?

APLIKÁCIA

TAJOMSTVO: VEĽKÝ BABYLON

⁴Žena bola odetá do purpuru a šarlátu a ozdobená zlatom, drahými kameňmi a perlami, v ruke mala zlatý pohár, plný ohavností a nečistoty svojho smilstva. ⁵Na čele mala napísané meno, tajomstvo: Veľký Babylon, matka neviestok a ohavností zeme. ⁶Videl som tú ženu, opitú krvou svätých a krvou Ježišových mučeníkov. Keď som ju uzrel, veľmi som sa začudoval. (Zj 17,4–6)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Uvažuj o úvodnom texte (Zj 17,4–6). Čo tieto verše hovoria o povahe skaze-ného a hriešneho systému, ktorý predstavuje Babylon?

Ako sme videli, Zjavenie 17 opisuje odpadlický náboženský systém, ktorý zavádza do kresťanstva mnohé z učenia starozmluvného Babylona.

„Pri hľadaní pochopenia podstaty Babylona sa musíme vrátiť k prvej zmienke o ňom v biblickom zázname, v Genezis. Všetko sa to začalo na rovine krajiny Šinár, oblasti v južnej časti Mezopotámie, dnes južného Iraku, nazývanej Babylonia. Práve tam bola postavená Babylonská veža, symbol ľudskej sebastačnosti, sebazáchovy a nezávislosti od Boha (1Moj 11,1–4).“ (RODRÍGUEZ, Ángel Manuel, „The Closing of the Cosmic Conflict: Role of the Three Angels’ Messages,“ in *The Word*, ed. Artur Stele, vol. 2, Silver Spring, MD: Biblical Research Institute, 2021)

Babylonská veža bola postavená v priamom rozpore s Božím slovom. Staviteľia Bábela postavili tento pomník na svoju vlastnú slávu a Boh im zmiatol jazyky. Správa z knihy Genezis to vyjadruje takto: „Preto dostalo meno Bábél, lebo tam zmiatol Hospodin reč celej zeme.“ (1Moj 11,9)

Opadlický systém na konci časov je taký zlý a skazený, že ho text vykresľuje ako ženu „opitú krvou svätých a krvou Ježišových mučeníkov“ (Zj 17,6). Sú to strašné obrazy ilustrujúce hriešnosť Babylona (pozri aj Iz 49,26).

Duchovný Babylon vo svojej podstate predstavuje náboženstvo založené na ľudskom učení, na ľudských predstavách a podporované ľudskými tradíciami. Je to forma náboženstva vytvoreného ľuďmi, vybudovaného možno skvelými náboženskými vodcami, ale stojace v opozícii voči moci evanjelia a voči cirkvi, ktorú Ježiš postavil na láske, nie na násilí.

Kniha Zjavenie opisuje tieto dva systémy náboženstva. Prvý odhaľuje úplnú dôveru v Ježiša a závislosť od Jeho Slova. Druhý odhaľuje dôveru v ľudskú autoritu a závislosť od ľudských náboženských učiteľov. Prvý sa zameriava na Krista a úplnú závislosť od Kristovej milosti, obety a spásanosného zmiere-
nia. Druhý je humanistickým prístupom k viere, ktorý úplnú závislosť spasenia od Krista nahrádza závislosťou od tradícií cirkvi.

APLIKÁCIA

- Ako sa môžeme chrániť pred nenápadnými vplyvmi Babylona, akými je napríklad tendencia spoliehať sa viac na seba, než sa úplne spoliehať na Boha?

VÝZVA NA ODOVZDANOSŤ

A ja ti hovorím: Ty si Peter a na tej skale postavím svoju Cirkev a pekelné brány ju nepremôžu. (Mat 16,18)

Budú bojovať proti Baránkovi, ale Baránok nad nimi zvíťazí, lebo on je Pán pánov a Kráľ kráľov; tí, čo sú s ním, sú povolání, vyvolení a verní. (Zj 17,14)

Výzva Zjavenia je naliehavou výzvou na oddanosť, ktorá je zhrnutá v symbolike dvoch žien v Zjavení. Hoci sa niekedy môže zdať, že Boží ľud bude v tomto kozmickom spore medzi pravdou a omylom porazený, Boh dáva zaslúbenie, že jeho cirkev nakoniec zvíťazí.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Porovnaj úvodné texty (Mat 16,18 a Zj 17,14). Aký sľub dal Ježiš svojim učeníkom a aký svojej cirkvi?

Kristus je pevný základ, na ktorom je postavená Jeho cirkev. Jeho cirkev je založená na učení Jeho Slova a je vedená Jeho Duchom. Naopak, Babylon, ako sme videli, je zakorenený v učení a tradíciách ľudí. Každý náboženský vodca, ktorý ľudské názory alebo tradície stavia na úroveň, alebo dokonca nad Božiu vôľu zjavenú v Písme, vo svojej podstate podporuje babylonský zmätok.

V časoch starovekého Babylona boli cirkev a štát tou istou entitou. Keď kráľ Nebukadnesar sedel vo svojom chráme na kráľovskom tróne, hovoril v mene svojich bohov, medzi ktorých počítal aj samého seba. Pri jednej príležitosti, ako akt vzdoru voči pravému Bohu, babylonský kráľ prijal univerzálny dekrét o vynucovaní uctievaní a prikázal všetkým svojim poddaným, aby sa poklonili jeho obrazu. Ide o mocný symbol toho, čomu bude verný Boží ľud, ktorý odmieta uctievať falošný obraz, čeliť na konci času. (Pozri Daniel 3.)

V posledných dňoch pozemských dejín vznikne cirkevno-štátny systém, duchovný Babylon, s duchovným vodcom, ktorý bude tvrdiť, že hovorí ako Boh. Jeho slovo bude vyhlásené za samotné Božie slovo a jeho príkazy za príkazy Božie. V priebehu storočí rímski pápeži vyhlasovali, že stoja na mieste Boha na zemi. Vo svojej encyklike *Orientalium dignitas* z 20. júna 1894 pápež Lev XIII. uviedol: „Na tejto zemi máme miesto Všemohúceho Boha.“ *Ecclesiastical Dictionary* (L. Ferraris) dodáva: „Pápež má takú veľkú dôstojnosť a je taký vznešený, že nie je obyčajným človekom, ale akoby Bohom a zástupcom Boha.“ Apoštol Pavol však takéto postoje označuje veľmi nelichotivo. Podľa neho ide o človeka neprávnosti a syna zatratenia, „ktorý sa protiví a povyšuje nad všetko, čo nesie Božie meno alebo je predmetom úcty, a to tak, že sa posadí do Božieho chrámu a bude sa vydávať za Boha“ (2Tes 2,4).

- **Videli sme, že Boh má verných ľudí v „Babylone“. Prečo musíme byť opatrní v tom, ako o tom hovoríme? Prečo potrebujeme byť opatrní a vnímať rozdiel medzi jednotlivcami, často veľmi úprimnými a oddanými, a systémom, ktorý predstavuje vzburu voči Bohu?**

APLIKÁCIA

BABYLON: CENTRUM MODLOSLUŽBY

³³Toto hovorí Hospodin zástupov: „Utláčani sú Izraeliti a s nimi aj Júdovci. Tí, čo ich zajali, držia ich pevne, zdráhajú sa ich prepustiť. ³⁴Ich vykupiteľ je však mocný, jeho meno je Hospodin zástupov. On povedie ich spor, aby krajinu upokojil a obyvateľov Babylonu znepokojil. ³⁵Meč na Chaldejcov,“ znie výrok Hospodina, „na obyvateľov Babylonu, na jeho kniežatá a jeho mudrcov! ³⁶Meč na veštcov, nech vyzerajú ako hlupáci, meč na jeho hrdinov, nech si zúfajú! ³⁷Meč na jeho kone a vozy a na všetkých miešancov, ktorí sú medzi nimi, nech sú ako ženy! Meč na jeho poklady, nech sú vydrancované! ³⁸Suchota na jeho vody, nech vyschnú, lebo je to krajina tesaných modiel a pri strašidlách upadajú do bludu! (Jer 50,33–38)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Sústreďme sa na ďalšiu stopu, ktorá identifikuje „tajomstvo veľkého Babylona“. Modloslužba stála v centre babylonského uctievania.

Prečítaj si texty Jer 50,33–38 a Jer 51,17.47. Čo sa v týchto veršoch hovorí o uctievaní obrazov v starovekom Babylone a o Božej reakcii na takéto konanie?

Jeremiáš 50 a 51 predpovedá zničenie Babylona Médmi a Peržanmi. Jedným z dôvodov zániku Babylona bolo ich modlárstvo. Babylončania verili, že ich obrazy a sochy sú znázornením ich božstiev. V babylonskom náboženstve sa rituálna starostlivosť o sochy a uctievanie sôch božstiev považovalo za posvätné. Bohovia žili zároveň vo svojich sochách v chrámoch a tiež v prírodných silách, ktoré stelesňovali. Drancovanie alebo zničenie modiel sa považovalo za stratu božskej ochrany. Počas novobabylonského obdobia utiekol chaldejský princ Marduk-apla-iddina II. do južných močiarov Mezopotámie so sochami babylonských bohov, aby ich zachránil pred armádami asýrskeho Senacheriba. (MCINTOSH Jane R., *Ancient Mesopotamia: New Perspectives*, ABC-CLIO, Santa Barbara, CA, 2005, pp. 35–43)

Biblickí proroci postavili uctievanie týchto neživých obrazov do protikladu s Bohom Stvoriteľom, ktorý je živý aj životodarný (Jer 51,15.16.19).

Prečítaj si texty 2Moj 20,4–6 a Ž 115,4–8. Čo hovoria o modlárstve?

Hoci problematika modloslužby duchovného Babylona je oveľa hlbšia než klaňanie sa pred obrazmi z dreva a kameňa, duchovný Babylon je paralelou starovekého Babylona. Používanie obrazov ako predmetov uctievania alebo takzvanej „úcty“ je porušením druhého prikázania, pretože obmedzuje schopnosť Svätého Ducha vtlačiť do našej mysle myšlienku večnosti a redukuje veľkosť, majestátnosť a vznešenosť Boha na neživú sochu. Tieto obrazy sa dostali do kresťanstva v štvrtom storočí, aby sa kresťanstvo stalo prijateľnejším pre pohanské obyvateľstvo. Žiaľ, týmto obrazom sa často dáva posvätná úcta, ktorá patrí jedine Bohu. Celý takýto prístup nevyhnutne vedie k duchovnému úpadku.

APLIKÁCIA ■ Prečo je uctievanie obrazov a sôch nebezpečné? Ako to súvisí s Babylonom na konci času?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Posolstvo zo 14. kapitoly Zjavenia, ktoré oznamuje pád Babylona, sa vzťahuje na tie cirkvi, ktoré kedysi boli čisté, ale neskôr sa zvrhli. Keďže toto posolstvo prichádza po upozornení na súd, bude sa hlásať len v poslednom čase. Nemôže sa teda vzťahovať len na rímsku cirkev, pretože tá odpadla od Boha už pred niekoľkými storočiami.“ (GC 383; Z tieňa do slávy 277)

Daniel 3 – príbeh troch Hebrejov, ktorí dostali príkaz „kľaňať sa podobe zlatej sochy, ktorú dal postaviť kráľ Nebukadnesar“ (Dan 3,5) v starovekom Babylone – je symbolom, vzorom toho, čo sa bude diať, keď si duchovný Babylon v posledných dňoch vynúti uctievanie falošného „obrazu“ (pozri Zj 13,15; 14,9,11; 16,2; 19,20 a 20,4). Je pozoruhodné, že práve druhé prikázanie (2Moj 20,4,5), ktoré by traja Hebreji porušili, patrí medzi tie dve prikázania, s ktorými sa neskôr v Desatore manipulovalo a ktoré na inom mieste charakterizujú odpadlické snahy „zmeniť posvätné obdobia a predpisy“ (Dan 7,25; „časy a zákon“ /Roh/).

Ktoré bolo ďalšie prikázanie, s ktorým sa manipulovalo? Samozrejme štvrté prikázanie, ktoré, ako sme videli a ešte uvidíme, je základom celej otázky uctievania na konci času, keď budeme čeliť otázke, či uctievať Toho, ktorý „... utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval“ (2Moj 20,11; pozri aj Zj 14,7) alebo uctievať šelmu a jej obraz.

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Aký vzťah má Babylonská veža k modernému duchovnému Babylonu? Aké sú podobnosti medzi týmito dvoma entitami?
2. Ako zladiť nasledujúce protichodné myšlienky? Ježiš dal autoritu svojej cirkvi, ale je nebezpečné zveriť našu náboženskú skúsenosť do rúk akéhokoľvek duchovného vodcu. Aké sú hranice cirkevnej autority?
3. Ako správne pochopiť, že modloslužba, jeden z hriechov Babylona, nie je len klaňanie sa sochám? Akými spôsobmi môžu aj protestanti upadnúť do modlárstva?
4. Aké ďalšie paralely môžete nájsť medzi Danielom 3 a tamojším núteným uctievaním a tým, pred čím Biblia vystríha v súvislosti s udalosťami času konca?